

Załącznik do uchwały Nr XXIII/198/2021  
Rady Powiatu Puławskiego  
z dnia 24 lutego 2021 r.



**POWIATOWY PROGRAM  
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ  
W POWIECIE PUŁAWSKIM  
NA LATA 2021-2023**

# Spis treści

<b>1. Usytuowanie prawno-systemowe Programu .....</b>	<b>4</b>
1.1. Zgodność z dokumentami strategicznymi .....	4
1.2. Uregulowania prawne dotyczące pieczy zastępczej .....	5
<b>2. Diagnoza zjawiska oraz posiadanych zasobów w powiecie puławskim – charakterystyka i analiza pieczy zastępczej w powiecie w latach 2018–2020 .....</b>	<b>8</b>
2.1. Rodzinne formy opieki zastępczej oraz liczba dzieci umieszczonych w latach 2018-2020 .....	8
2.2. Świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych .....	9
2.3. Wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka .....	11
2.4. Inne świadczenia .....	11
2.5. Kontrola w rodzinach zastępczych .....	15
2.6. Instytucjonalna piecza zastępcza w powiecie puławskim .....	15
2.7. System wsparcia rodzin zastępczych realizowany w latach 2018–2020 .....	19
2.7.1. <i>Specjalistyczna pomoc psychologiczna, pedagogiczna i prawna</i> .....	19
2.7.2. <i>Grupy wsparcia dla zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych</i> .....	22
2.7.3. <i>Szkolenia dla rodzin zastępczych oraz szkolenia kandydatów na rodziców zastępczych w latach 2018-2020</i> .....	23
2.8. Akcje promocyjne prowadzone w latach 2018–2020 .....	24
<b>3. Usamodzielnianie pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018–2020 .....</b>	<b>25</b>
3.1. Pomoc udzielona pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych .....	27
3.2. Pomoc udzielona pełnoletnim wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych .....	27
3.3. Mieszkania chronione .....	28
<b>4. Wnioski z analizy pieczy zastępczej w powiecie w latach 2018–2020 .....</b>	<b>28</b>
<b>5. Cele programu .....</b>	<b>31</b>
5.1. Cel główny .....	31
5.2. Cele szczegółowe .....	31
<b>6. Analiza SWOT .....</b>	<b>32</b>
<b>7. Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej .....</b>	<b>34</b>
<b>8. Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2021–2023 .....</b>	<b>34</b>
<b>9. Działania na rzecz rozwoju pieczy zastępczej planowane do realizacji w powiecie puławskim w latach 2021–2023 .....</b>	<b>35</b>
<b>10. Wskaźniki realizacji działań - strategiczne i programowe .....</b>	<b>37</b>

10.1. Wskaźniki strategiczne .....	37
10.2. Wskaźniki programowe .....	38
<b>11. Źródła finansowania Programu .....</b>	<b>38</b>
<b>12. Beneficjenci Programu .....</b>	<b>38</b>
<b>13. Realizatorzy i partnerzy w realizacji Programu.....</b>	<b>39</b>
<b>14. Konsultacje społeczne Programu .....</b>	<b>39</b>
14.1. Analiza ankiet uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych.....	39
<b>15. Monitoring i ewaluacja Programu .....</b>	<b>41</b>
<b>16. Aneks .....</b>	<b>43</b>
16.1. Ankieta skierowana do ośrodków pomocy społecznej.....	43
16.2. Ankieta skierowana do organizacji pozarządowych .....	44
16.3. Formularz konsultacji społecznych.....	45
<b>17. Spis tabel.....</b>	<b>46</b>

# 1. Usytuowanie prawno-systemowe Programu

Podstawą prawną opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Puławskim na lata 2021–2023 jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821).

## 1.1. Zgodność z dokumentami strategicznymi

### **Zgodność ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021–2030**

Program podejmuje problematykę podjętą w *Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021–2030* (przyjętą Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXII/374/2020 z 21 grudnia 2020 r.), wpisując się w obszar strategiczny 6.3. Wsparcie dziecka i rodziny, cel główny 6.3.5. Adaptacja systemu wspierającego rodzinę zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami i zmianami w otoczeniu zewnętrznym oraz cele operacyjne w tym obszarze.

### **Zgodność ze Strategią Rozwoju Powiatu Puławskiego do roku 2020 z perspektywą do 2030 roku**

Program wpisuje się cel operacyjny II.5. Rozwój i poprawa efektywności usług i świadczeń pomocy społecznej.

### **Zgodność z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Puławskim w obszarze pomocy społecznej na lata 2016–2022**

Uchwałą Nr XVIII/128/2016 Rady Powiatu Puławskiego z dnia 30 marca 2016 r. uchwalono *Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Puławskim na lata 2016–2022*, której celem głównym jest „*Podniesienie jakości i efektywności usług społecznych w powiecie puławskim do 2022 roku*”.

Niniejszy Program posłuży realizacji

**1. celu strategicznego** „*Zapewnienie mieszkańcom powiatu puławskiego pełnego i stabilnego systemu pomocy społecznej w wymiarze infrastrukturalnym, instytucjonalnym i kadrowym*”.

Kierunki niezbędnych działań wytyczone dla osiągnięcia tego celu to:

1. Wzmacnianie rozwoju pieczy zastępczej z ukierunkowaniem na rodzinne jej formy.
2. Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.
3. Rozwój mieszkalnictwa chronionego dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej z uwzględnieniem obowiązujących standardów.
4. Standaryzacja Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Puławach.
5. Rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym prawnego i psychologicznego.
6. Rozwój infrastruktury społecznej.

**2. cel strategiczny** PSRPS brzmi: „*Objęcie osób i rodzin wymagających wsparcia komplementarną, profesjonalną i efektywną pomocą w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu*”, a kierunki działań to między innymi:

1. Zwiększenie jakości usług z zakresu pomocy społecznej.
2. Doskonalenie zawodowe i podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej.

## **1.2. Uregulowania prawne dotyczące pieczy zastępczej**

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Pieczą zastępczą na podstawie ww. ustawy jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Art. 39 ww. ustawy określa, że formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
  - a) spokrewniona,
  - b) niezawodowa,
  - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- 2) rodzinny dom dziecka.

Zgodnie z art. 40 ustawy, rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:

- 1) traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej,
- 2) zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- 3) zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych,

- 4) zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań,
- 5) zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne,
- 6) zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,
- 7) umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka współpracują z ośrodkiem adopcyjnym, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej (art. 41 ust. 1 ustawy). Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba będący wstępniymi lub rodzeństwem dziecka. Natomiast rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba niebędący wstępniymi lub rodzeństwem dziecka.

Zgodnie z art. 53 ustawy, w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż troje dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

W rodzinnym domu dziecka w tym samym czasie może natomiast przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. Również w sytuacji konieczności umieszczenia w rodzinnym domu dziecka rodzeństwa, za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Przepisy ustawy o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej przewidują tworzenie tzw. rodzin pomocowych, których rola sprowadza się do wsparcia rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka, w sytuacji kiedy nie mogą one sprawować opieki nad dzieckiem (np. w czasie wyjazdu wypoczynkowego, pobytu w szpitalu, udziału w szkoleniach czy niespodziewanych trudności lub zdarzeń losowych w rodzinie).

Obowiązujące przepisy ustawy dotyczą także systemu wynagrodzeń oraz świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka wynosi 694 zł w rodzinach spokrewnionych oraz 1052 zł w rodzinach zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz w rodzinnych domach dziecka.

Rodzinom przysługują dodatki między innymi za sprawowanie opieki nad dziećmi z orzeczoną niepełnosprawnością – nie mniej niż 211 zł. Wynagrodzenie zawodowej rodziny zastępczej oraz osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka wynosi nie mniej niż 2000 zł brutto (2600 zł w przypadku zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego).

Dodatkowo ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2017 r. poz. 1851 ze zmianami) rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia dodatek wychowawczy w wysokości świadczenia wychowawczego, tj. w kwocie 500 zł miesięcznie.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w art. 57 i art. 64 przewiduje także możliwość zatrudniania w rodzinnym domu dziecka oraz w rodzinie zastępczej zawodowej i niezawodowej osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Zgodnie z art. 93 ustawy, instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest w formie:

- a) placówki opiekuńczo-wychowawczej,
- b) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej,
- c) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest prowadzona jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego oraz rodzinnego. Instytucje te w założeniach ustawy są małymi placówkami (docelowo do 14 dzieci lub 8 dzieci w placówce typu rodzinnego), przeznaczonymi dla dzieci starszych (od 10. roku życia), wymagających szczególnej opieki i mających trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. W tych placówkach przebywać będą także dzieci wymagające specjalnej opieki medycznej, dla których ze względu na stan zdrowia nie byłoby możliwe znalezienie odpowiedniej rodzinnej formy pieczy zastępczej.

## 2. Diagnoza zjawiska oraz posiadanych zasobów w powiecie puławskim – charakterystyka i analiza pieczy zastępczej w powiecie w latach 2018–2020

### 2.1. Rodzinne formy opieki zastępczej oraz liczba dzieci umieszczonych w latach 2018-2020

Strukturę rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie puławskim w latach 2018–2020, w tym liczbę dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz rodzinnym domu dziecka i liczbę poszczególnych rodzajów rodzin zastępczych przedstawiono w poniższych tabelach:

Tabela 1. *Formy rodzinnej pieczy zastępczej i stan liczebny w latach 2018–2020*

Rodzinna piecza zastępcza	Rok		
	2018	2019	2020 (do 30.06.)
<b>Ogółem</b>	<b>140</b>	<b>134</b>	<b>128</b>
rodziny zastępcze spokrewnione	88	87	80
rodziny zastępcze niezawodowe	38	33	34
rodziny zastępcze zawodowe w tym :	12	12	12
<i>zawodowe rodziny specjalistyczne</i>	1	1	1
<i>zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego</i>	2	2	2
rodzinne domy dziecka	2	2	2

Tabela 2. *Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w poszczególnych latach*

Rodzinna piecza zastępcza	Rok		
	2018	2019	2020 (do 30.06.)
<b>Ogółem</b>	<b>239</b>	<b>247</b>	<b>217</b>
rodziny zastępcze spokrewnione	116	116	105
rodziny zastępcze niezawodowe	46	48	45
rodziny zastępcze zawodowe	53	59	49
zawodowe rodziny specjalistyczne	1	1	1
zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	6	6	2
rodzinne domy dziecka	17	17	15



Tabela 3. Napływ dzieci do rodzinnej pieczy zastępczej

Rodzinna piecza zastępcza	Lata		
	2018	2019	2020 (do 30.06.)
<b>Ogółem</b>	<b>50</b>	<b>40</b>	<b>16</b>
rodziny zastępcze spokrewnione	10	8	10
rodziny zastępcze niezawodowe	13	13	4
rodziny zastępcze zawodowe	14	14	2
rodziny zastępcze specjalistyczne	0	0	0
zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	5	5	0
rodzinne domy dziecka	8	0	0

W latach 2018–2020 rodzinna piecza zastępcza kształtowała się na podobnym (zbliżonym) poziomie zarówno pod względem liczby poszczególnych form rodzinnej pieczy zastępczej, jak i liczby umieszczonych i przebywających w rodzinach zastępczych oraz rodzinnym domu dziecka wychowanków.

## 2.2. Świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych

Funkcjonującym na terenie powiatu puławskiego rodzinom zastępczym wypłacane są miesięczne świadczenia w wysokościach określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o ile rodzina ma przyznane świadczenie na podstawie ww. ustawy, tj.:

- 1) do 31 maja 2018 r. 660 zł, od 1 czerwca 2018 r. 694 zł – rodzinom zastępczym spokrewnionym,
- 2) do 31 maja 2018 r. 1000 zł, od 1 czerwca 2018 r. 1052 zł – rodzinom zastępczym zawodowym, niezawodowym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka,
- 3) do 31 maja 2018 r. 200 zł, od 1 czerwca 2018 r. 211 zł – dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności.

Pozostałe rodziny mają wypłacane świadczenia na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w brzmieniu obowiązującym do 31.12.2011 r. (Dz. U. z 2009 r., Nr 175 poz. 1362 z późniejszymi zmianami).

**Tabela 4. Wysokość świadczeń\* (pomocy pieniężnej) wypłaconych rodzinom zastępczym ogólnie w latach 2018 – 2020**

Typ rodzin	Kwota świadczeń w złotych					
	2018		2019		2020 (do 30.11)	
	Liczba rodzin	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Kwota świadczeń
spokrewnione	88	964 362	87	961 323	87	844 653
niezawodowe	38	424 421	33	530 419	36	511 683
zawodowe	12	571 188	12	694 109	12	620 798
rodzinny dom dziecka	2	188 665	2	212 118	2	182 213
<b>razem</b>	<b>140</b>	<b>2 148 636</b>	<b>134</b>	<b>2 397 969</b>	<b>137</b>	<b>2 159 347</b>

\*na podstawie wydanych decyzji administracyjnych

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

**Tabela 5. Zwrot wydatków dokonany przez gminy z terenu powiatu puławskiego za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka**

Rok	Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka
2018	488 204,67 zł
2019	532 433,40 zł
2020 (do 30.11)	649 853,62 zł

Gminy ponoszą koszty pobytu dzieci przebywających w pieczy zastępczej od 2012 r. Jak wynika z powyższej tabeli, koszty te wzrastały z roku na rok, dlatego też można wnioskować, że w kolejnych latach zwrot wydatków dokonywany przez gminy będzie nadal wzrastał.

### **2.3. Wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka**

Rodziny zastępcze zawodowe oraz prowadzący rodzinne domy dziecka otrzymują w powiecie puławskim wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2756 zł miesięcznie. Natomiast rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – nie niższą niż kwota 3180 zł miesięcznie oraz dodatek w wysokości 20% otrzymywanego wynagrodzenia w przypadku, gdy przez okres dłuższy niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym przebywa więcej niż 3 dzieci lub co najmniej jedno dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Ustalając wysokość wynagrodzenia bierze się pod uwagę w szczególności kwalifikacje, szkolenia i oceny rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

Ponadto ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustanawia coroczną waloryzację wynagrodzeń wskaźnikiem określonym w ustawie budżetowej od 1 kwietnia każdego roku kalendarzowego.

Ponadto w zawodowych rodzinach zastępczych oraz w rodzinnym domu dziecka zatrudnione były trzy osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarczych na podstawie umów-zleceń. W latach 2018-2020 wysokość wynagrodzenia brutto osób zatrudnionych do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi przy pracach gospodarczych wynosiło w granicach 548,00 zł - 952 zł.

### **2.4. Inne świadczenia**

W 2019 r. przyznano dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka (w łącznej kwocie 8800 zł), z którego skorzystało 44 dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze oraz rodzinny dom dziecka otrzymują świadczenia na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka jednorazowo.

W 2018 roku z takiego wsparcia skorzystało 17 dzieci – w rodzinach zastępczych niezawodowych 4 dzieci na kwotę 2000 zł oraz 13 dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych na kwotę 4591 zł.

W 2019 roku wypłacono 13 takich świadczeń – w rodzinach zastępczych niezawodowych na 5 dzieci na kwotę 2500 zł oraz na 8 dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych na kwotę 4000 zł.

W 2020 r. (do 30 listopada) zrealizowano 9 świadczeń na kwotę 4500 zł – 6 w niezawodowych rodzinach zastępczych na kwotę 3000 zł, 2 w zawodowych rodzinach

zastępczych na kwotę 1000 zł oraz jedno w spokrewnionej rodzinie zastępczej na kwotę 500 zł.

### **Przyznawanie rodzinom zawodowym oraz rodzinnemu domowi dziecka środków finansowych na utrzymanie domu jednorodzinnego**

Zgodnie z art. 83 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, umieszczonych w rodzinie zastępczej wraz z osobami tworzącymi tę rodzinę zastępczą.

Zgodnie z art. 83 ust. 3a powołanej ustawy, środki finansowe, o których mowa w ust. 2, starosta jest zobowiązany przyznać rodzinie zastępczej zawodowej, w której umieszczono powyżej 3 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, oraz jeżeli potrzeba przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z powołanymi przepisami ustawy, po spełnieniu odpowiednich warunków rodzinom zastępczym oraz rodzinnemu domowi dziecka przyznawane są środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego.

Prowadzący dwa rodzinne domy dziecka otrzymali środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego w następującej wysokości (kwoty w zł):

- w 2018 r. – 21 386,- zł
- w 2019 r. – 22 319,- zł
- w 2020 r. (do 30 listopada) – 18 552,- zł

Dla siedmiu zawodowych rodzin zastępczych zostały przyznane środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego w następującej wysokości (kwoty w zł):

- w 2018 r. – 38 396,- zł
- w 2019 r. – 46 378,- zł
- w 2020 r. (do 30 listopada) – 50 105,- zł

**Wysokość świadczeń wypłaconych w ramach Programu „Rodzina 500+” – dodatek wychowawczy rodzinom zastępczym ogólnie w latach 2018 – 2020 (do 30.11.2020)**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach od kwietnia 2016 r. przystąpiło do realizacji Programu „Rodzina 500+”, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci; w ramach programu rodzinnym formom pieczy zastępczej w 2016 r. wypłacano pomoc finansową – dodatek wychowawczy. Środki finansowe na realizację programu pochodzą z budżetu państwa.

Dodatek przyznaje się bez względu na kryterium dochodowe w wysokości świadczenia wychowawczego, tj. 500 zł miesięcznie na każde dziecko do 18. roku życia przebywające w rodzinie zastępczej spokrewnionej, zawodowej, niezawodowej oraz rodzinnym domu dziecka.

**Tabela 6. Wysokość świadczeń przekazanych w ramach Programu „Rodzina 500+” – dodatek wychowawczy wypłacony rodzinom zastępczym w okresie od 1.01.2018 r. do 30.11.2020 r.**

Typ rodzin	2018 r.			2019 r.			2020 r. (do 30.11.2020)		
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Kwota świadczeń
<b>spokrewnione</b>	75	99	527 225	70	88	451 806	66	82	391 832
<b>niezawodowe</b>	24	28	143 883	28	38	158 776	26	35	165 766
<b>zawodowe</b>	12	55	259 955	12	60	288 657	12	55	256 006
<b>rodzinny dom dziecka</b>	2	17	90 000	2	17	99 613	2	16	79 456
<b>razem</b>	<b>113</b>	<b>199</b>	<b>1 021 063</b>	<b>112</b>	<b>203</b>	<b>998 852</b>	<b>106</b>	<b>188</b>	<b>893 060</b>

**Wysokość świadczeń przekazanych w ramach dodatku tj. świadczenia wychowawczego wypłaconego na każde dziecko umieszczone w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w okresie od 1.07.2019 r. do 30.11.2020 r.**

Od 1 lipca 2019 r. zgodnie z art. 113a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na wniosek dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, składany w powiatowym centrum pomocy rodzinie właściwym ze względu na miejsce położenia placówki lub ośrodka, na każde umieszczone w tych placówkach i ośrodkach dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

**Tabela 7. Wysokość świadczeń przekazanych w ramach dodatku tj. świadczenia wychowawczego wypłaconego na dzieci umieszczone w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w okresie od 1.07.2019 r. do 30.11.2020 r.**

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	2019 r.		2020 r.	
	Liczba dzieci	Kwoty świadczeń	Liczba dzieci	Kwoty świadczeń
	29	84 403,23	32	140 211,84

**Wysokość świadczeń wypłaconych w ramach rządowego programu „Dobry start” w latach 2018 – 2020 (do 30.11.2020)**

Od lipca 2018 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach realizowało program zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 30 maja 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061), zmienionym rozporządzeniem Rady Ministrów z 9 lipca 2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1343) w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”. Świadczenie to przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia przez dziecko lub osobę uczącą się do 20 roku życia, a w przypadku dzieci lub osób legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności do 24 roku życia. Świadczenie „Dobry start” przysługuje w wysokości 300,00 zł. Przyznanie świadczenia nie wymaga wydania decyzji.

W latach 2018 - 2020 zrealizowano ww. świadczenia w następujących kwotach:

**Tabela 8. Wysokość świadczeń przekazanych w ramach rządowego programu „Dobry start” w okresie od 1.01.2018 r. do 30.11.2020 r.**

Typ pieczy	Kwota świadczeń w złotych					
	2018		2019		2020 (do 30.11)	
	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
spokrewniona	78	23 400	77	23 100	76	22 800
niezawodowa	23	6 900	18	5 400	33	9 900
zawodowa	32	9 600	32	9 600	32	9 600
rodzinny dom dziecka	15	4 500	15	4 500	14	4 200
osoby usamodzielniane	0	0	4	1 200	4	1 200
PO-W	25	7 500	31	9 300	27	8 100
<b>razem</b>	<b>173</b>	<b>51 900</b>	<b>177</b>	<b>53 100</b>	<b>186</b>	<b>55 800</b>

## 2.5. Kontrola w rodzinach zastępczych

Na podstawie uchwały nr 8/2014 Zarządu Powiatu Puławskiego z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie udzielenia Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach upoważnienia do sprawowania w imieniu Zarządu Powiatu Puławskiego kontroli nad rodzinami zastępczymi oraz prowadzącymi rodzinne domy dziecka, pracownicy tut. Centrum przeprowadzili w 2018 r. 18 kontroli w rodzinach zastępczych. Przeprowadzono 15 kontroli planowych, w tym:

- w 5 rodzinach zastępczych niezawodowych,
- w 8 rodzinach zastępczych spokrewnionych,
- w 2 rodzinach zastępczych zawodowych.

Dodatkowo przeprowadzono także doraźne kontrole w 3 zawodowych rodzinach zastępczych.

W 2019 r. przeprowadzono 16 kontroli w rodzinach zastępczych oraz w 1 rodzinnym domu dziecka. Przeprowadzono 15 kontroli planowych, w tym:

- w 5 rodzinach zastępczych niezawodowych,
- w 1 rodzinie zastępczej zawodowej i pełniącej jednocześnie funkcję pogotowia rodzinnego,
- w 6 rodzinach zastępczych spokrewnionych,
- w 2 rodzinach zastępczych zawodowych.
- w 1 rodzinnym domu dziecka.

Dodatkowo przeprowadzono także doraźne kontrole w 2 zawodowych rodzinach zastępczych.

Do końca listopada 2020 roku przeprowadzono 11 planowych kontroli w rodzinnych formach pieczy zastępczej, w tym:

- w 1 rodzinie zastępczej zawodowej,
- w 6 rodzinach zastępczych spokrewnionych,
- w 4 rodzinach zastępczych niezawodowych.

Na podstawie wszystkich wniosków pokontrolnych stwierdzono, że wszystkie kontrolowane rodziny zastępcze wywiązują się z zadań przewidzianych dla rodzin zastępczych, określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

## 2.6. Instytucjonalna piecza zastępcza w powiecie puławskim

Zgodnie z art. 93 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby,
- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej**, w której umieszczane są dzieci

wymagające szczególnej opieki ze względu na stan zdrowia wymagający stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji, które nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej,

- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego**, w którym umieszczane są dzieci wymagające specjalistycznej opieki, które w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinie zastępczej.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest prowadzona jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu:

- 1) socjalizacyjnego,
- 2) interwencyjnego,
- 3) specjalistyczno-terapeutycznego,
- 4) rodzinnego.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego zapewnia opiekę całodobową oraz zaspokaja podstawowe potrzeby.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, a w szczególności:

- legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności,
- wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii,
- wymagającym wyrównania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się, umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu, współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny.

Na terenie powiatu puławskiego funkcjonuje Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. Marii Konopnickiej w Puławach pełniąca funkcję socjalizacyjną i od 01.10.2018 r. specjalistyczno-terapeutyczną. Placówka dostosowana jest do potrzeb 30 dzieci (w tym 22 miejsca w specjalizacyjnej i 8 miejsc w specjalistyczno-terapeutycznej).

Do placówki opiekuńczo-wychowawczej opieki całodobowej dziecko kieruje powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania małoletniego. Małoletni umieszczani są w placówce opiekuńczo-wychowawczej w wykonaniu postanowień sądu. W 2018 r. w placówce opiekuńczo-wychowawczej funkcjonującej na terenie Puław umieszczono 7 małoletnich pochodzących z terenu



powiatu puławskiego. Miesięczny koszt pobytu jednego wychowanka w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Puławach określono w wysokości 4383,00 zł. W 2018 r. w Placówce przebywało łącznie 35 wychowanków.

W 2019 r. w placówce przebywało łącznie 36 wychowanków, umieszczono 8 wychowanków pochodzących z powiatu puławskiego. Miesięczny koszt pobytu jednego wychowanka w placówce ustalono w 2019 r. na kwotę 4663,00 zł.

Do 30.11.2020 r. w placówce przebywało łącznie 37 wychowanków, umieszczono w tym czasie 4 wychowanków. Miesięczny koszt pobytu jednego wychowanka w ww. placówce ustalono w 2020 r. na kwotę 4522,00zł.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

**Tabela 9. Zwrot wydatków dokonany przez gminy z terenu powiatu puławskiego za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych**

Rok	Placówki opiekuńczo-wychowawcze
2018	497 133, 44 zł
2019	504 316,90 zł
2020 (do 30.11)	523 669,00 zł

Mając na uwadze powyższe dane można przypuszczać, że udział gmin w finansowaniu pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w kolejnych latach będzie nadal wzrastał.

**Tabela 10. Liczba dzieci umieszczonych w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej im. Marii Konopnickiej w Puławach oraz w placówkach w innych powiatach w latach 2018–2020**

Lata	Liczba dzieci	
	PO-W im. Marii Konopnickiej w Puławach	Inne powiaty
2018	7	1
2019	8	2
2020 (do 30.11)	4	3

**Tabela 11. Liczba dzieci w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Puławach oraz średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka ogółem w latach 2018–2020**

	Lata		
	2018	2019	2020
<b>Liczba dzieci</b>	35	36	37
<b>Średni miesięczny koszt utrzymania</b>	4383	4663	4522

Zgodnie z art. 230 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, od 1 stycznia 2021 r. w placówce opiekuńczo-wychowawczej w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 14 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej. W tym celu podjęto działania zmierzające do standaryzacji Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej im. M. Konopnickiej w Puławach, tj. dostosowania do wymienionych wymogów. W związku z tym utworzono Powiatowe Centrum Opiekuńczo-Wychowawcze oraz decyzjami Wojewody Lubelskiego z dnia 30.12.2020r. zezwolono Powiatowi Puławskiemu na prowadzenie od dnia 01.01.2021 r. trzech placówek o łącznej liczbie miejsc 38 tj. dwóch Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Puławach (Nr 1 i Nr 2) w Puławach typu socjalizacyjnego i interwencyjnego z liczbą miejsc 14 w każdej oraz Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 3 w Puławach typu specjalistyczno- terapeutycznego z liczbą 10 miejsc.

#### **Realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Puławskim w 2018–2020 zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej**

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. Marii Konopnickiej w Puławach w latach 2018- 2020 spełniała standardy, o których mowa w obowiązujących przepisach prawa. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach na podstawie Zarządzenia Nr 23/2013 Starosty Puławskiego z dnia 20 marca 2013 r. oraz Uchwały Nr 329/2016 Zarządu Powiatu Puławskiego z dnia 7 lipca 2016 r. sprawuje funkcję związaną z oceną prawidłowości realizacji przez Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą im. Marii Konopnickiej w Puławach pieczy zastępczej. W omawianym okresie przeprowadzona zostały dwie kontrole okresowe w PO-W im. M. Konopnickiej pod kątem organizacji i funkcjonowania placówki w zakresie przestrzegania standardów świadczonych usług określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 292 poz. 1720) oraz statucie i regulaminach.

## **2.7. System wsparcia rodzin zastępczych realizowany w latach 2018–2020**

Zarządzeniem Nr 104/2011 Starosty Puławskiego z dnia 7 grudnia 2011 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach zostało wyznaczone na Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie puławskim.

W związku z powyższym Uchwałą Nr 279/2012 Zarządu Powiatu w Puławach z dnia 14 września 2012 r. utworzono w strukturach PCPR w Puławach, zgodnie z wymogami ustawy, Zespół ds. pieczy zastępczej i Zespół ds. świadczeń, co umożliwiło oddzielenie wsparcia rodzin zastępczych od przyznawania świadczeń.

W Zespole ds. świadczeń zatrudnione są 3 osoby, w Zespole ds. pieczy zastępczej 4 osoby, w tym dwóch koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Pracą każdego Zespołu nadzoruje jeden kierownik.

### **2.7.1. Specjalistyczna pomoc psychologiczna, pedagogiczna i prawna**

Jedną z głównych ról rodziny zastępczej jest zapewnianie dziecku poczucia bezpieczeństwa oraz pozytywnych więzi. Część rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych ma trudności w różnych obszarach funkcjonowania, ale mimo to rodziny spokrewnione z dzieckiem pozwalają na zachowanie więzi z osobami najbliższymi. Ta forma pieczy zastępczej jest preferowana z punktu widzenia potrzeb i prawa dziecka do wychowywania się w rodzinie pochodzenia. W większości obszarów trudności występują częściej w spokrewnionych, niż w niezawodowych i zawodowych rodzinach zastępczych.

W ramach systemu wsparcia rodzinnych form opieki nad dzieckiem rodzice zastępczy oraz prowadzący rodzinny dom dziecka mają zapewnione poradnictwo i terapię. W razie potrzeby rodziny zastępcze oraz dzieci przebywające w pieczy zastępczej kierowane są do Poradni Rodzinnej działającej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach lub Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Puławach w celu objęcia specjalistyczną pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Rodzinom zastępczym niezawodowym i zawodowym zapewnione jest poradnictwo, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Pomocy psychologicznej udzielono:

- w 2018 r. - 16 rodzinom zastępczym (tj. 25 osobom)
- w 2019 r. - 13 rodzinom zastępczym (tj. 22 osobom)
- w 2020 r. ( wg stanu na 30.06.2020r.) - 9 rodzinom zastępczym (tj. 11 osobom).

Ponadto w ramach wsparcia pieczy zastępczej dokonano diagnoz psychofizycznych umieszczanych dzieci tj.:

- w 2018 r. – 46 diagnoz,
- w 2019 r. – 38 diagnoz,
- w 2020 r. ( wg stanu na 30.06.2020 r.) – 16 diagnoz.

W razie zgłoszonej potrzeby rodziny zastępcze i prowadzący rodzinny dom dziecka mają możliwość skorzystania z bezpłatnych porad prawnych, zwłaszcza w zakresie prawa rodzinnego.

Pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej służą opiekunom zastępczym poradnictwem, instruowaniem i doradztwem socjalnym oraz wsparciem w dostępie do pomocy specjalistycznej.

Rodziny przeżywające trudności, jak również rodziny ze stażem w sprawowaniu pieczy krótszym niż 2 lata, objęto wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Limit rodzin pozostających pod ich opieką został ustawowo ograniczony do 15, co pozwala na objęcie tych rodzin skutecznym wsparciem. Pozostałe rodziny zastępcze współpracują z innymi pracownikami organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W strukturze organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pod opieką 2 specjalistów pracy socjalnej łącznie znajdowały się:

- w 2018 r. 105 rodziny zastępczych, w tym 8 rodzin zastępczych zawodowych oraz 2 rodzinne domy dziecka,
- w 2019 r. 95 rodzin zastępczych, w tym 8 rodzin zastępczych zawodowych
- w 2020 r. (wg stanu do dnia 30.06.2020 r.) 93 rodziny zastępcze, w tym 8 rodzin zastępczych zawodowych.

#### **Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2018-2020**

W przypadku dzieci poniżej 3 roku życia okresowa ocena sytuacji dokonywana jest nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych co najmniej raz na 6 miesięcy. Ocena sporządzana jest w celu m.in. analizy całokształtu sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, modyfikowania planu pomocy dziecku, monitorowania procedury adopcyjnej dzieci z uregulowaną sytuacją prawną oraz wydania opinii dotyczącej zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, o czym informowany jest właściwy sąd rodzinny. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej oceny dokonuje na posiedzeniu z udziałem m.in. rodziny zastępczej lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka, pedagoga, psychologa, przedstawiciela ośrodka adopcyjnego, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, asystenta rodziny i rodziców dziecka (z wyjątkiem pozbawionych władzy rodzicielskiej). Do udziału w ocenie zapraszani są również przedstawiciele

Sądu Rejonowego w Puławach, ośrodków pomocy społecznej i instytucji oświatowych.

W 2018 r. dokonano oceny 180 dzieci; w ciągu roku sporządzono ok. 370 ocen. Przedstawiciel organizatora rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczył także w posiedzeniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej im. M. Konopnickiej w Puławach.

W 2019 r. opracowano oceny 177 dzieci; w ciągu roku dokonano ok. 382 ocen.

W 2020 r. (do 30.06.) sporządzono 162 oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

### **Sporządzanie ocen rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinny dom dziecka**

Ocena rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka jest dokonywana pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Pierwsza ocena sporządzana jest przed upływem roku od umieszczenia w rodzinie pierwszego dziecka, kolejna (w przypadku pozytywnej oceny) po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następne nie rzadziej niż co 3 lata.

W 2018 r. dokonano 35 ocen rodzin zastępczych.

W 2019 r. sporządzono 48 ocen, w tym 4 zawodowych rodzin zastępczych.

Do dnia 30.06.2020 r. opracowano 25 ocen rodzin zastępczych.

### **Wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018-2020**

W roku 2018 wsparciem 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej działających w ramach organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w PCPR w Puławach objętych było łącznie 45 rodzin zastępczych i 66 wychowanków, w roku 2019 było to 38 rodzin zastępczych i 2 rodzinne domy dziecka oraz 3 zawodowe rodziny zastępcze i łącznie 50 wychowanków, z kolei do 30 czerwca 2020 r. z pomocy koordynatorów skorzystało 40 rodzin zastępczych i 81 wychowanków. Zgodnie z ustawowymi wymogami od 2015 r. liczba rodzin zastępczych objętych pomocą jednego koordynatora nie przekraczała 15 rodzin zastępczych.

**Tabela 12. Wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej**

<b>Wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej</b>	<b>2018</b>	<b>2019</b>	<b>2020 (do 30.06)</b>
Łączna liczba rodzin zast. i rodzinnych domów dziecka objętych wsparciem w ciągu całego roku	45	43	40
Łączna liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zast. i rodzinnych domach dziecka objętych wsparciem	66	50	81

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wspierają rodziny zastępcze m. in. poprzez

comiesięczne spotkania w ich środowiskach domowych. Podczas wizyt przeprowadzają analizę sytuacji rodziny zastępczej oraz dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w celu określenia potrzeb podopiecznych i ustalenia odpowiednich działań pomocowych. Jednocześnie zwracają uwagę na prawidłowość wykonywania funkcji opiekuńczo-wychowawczej zgodnie z założeniami ustawy.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczą w dokonywanych przez organizatora pieczy zastępczej działaniach, między innymi:

- ocenie sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- ocenie rodziny zastępczej,
- zgłaszaniu do ośrodka adopcyjnego informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną,
- sporządzaniu opinii w przedmiocie ustania przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej i możliwości powrotu dziecka do jego rodziny biologicznej na potrzeby postępowania sądowego.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej udzielają porad z zakresu opieki i wychowywania, informują, instruują, doradzają opiekunom i wychowankom rodzin zastępczych. Ponadto uczestniczą w tworzeniu indywidualnego planu usamodzielnienia oraz są gotowi do pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia w razie zgłoszonej potrzeby. Działania te mają na celu efektywną współpracę z pracownikami ośrodka adopcyjnego, sądu (np. z kuratorami sądowymi), szkół i przedszkoli (tj. pedagogami szkolnymi i wychowawcami klas), ośrodków pomocy społecznej (asystentami rodziny i pracownikami socjalnymi) oraz innymi osobami mającymi wpływ na funkcjonowanie rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych.

W stosunku do rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka nieobjętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

### **2.7.2. Grupy wsparcia dla zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych**

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach kontynuowane są cykliczne spotkania grupy wsparcia dla rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych i osób prowadzących rodzinny dom dziecka, prowadzone przez specjalistów pracy socjalnej,

Ww. grupy wsparcia prowadzone są raz w miesiącu i zapewniają wzajemny kontakt opiekunów zastępczych, ich integrację, a przede wszystkim uzyskiwanie i dawanie wsparcia w konkretnych przypadkach (dzielenie się doświadczeniami, przeżywanymi emocjami, sposobami rozwiązywania problemów). W związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej COVID-19

wywołanej wirusem SARS-CoV-2 od marca 2020 r. spotkania zostały zawieszane, rodziny uzyskują wsparcie indywidualne.

### **2.7.3. Szkolenia dla rodzin zastępczych oraz szkolenia kandydatów na rodziców zastępczych w latach 2018-2020**

W latach 2018–2020 w oparciu o diagnozę potrzeb dla rodziców zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka zorganizowano szkolenia w formie wykładowej i warsztatowej podnoszące umiejętności wychowawcze i kompetencje społeczne.

W omawianym okresie przeprowadzono następujące szkolenia:

- 26.04.2018 r. „*Metody wychowawcze oraz skuteczność ich oddziaływań w odniesieniu do wieku dziecka*”; udział wzięły 53 osoby,
- 04.12.2018 r. „*Prawidłowości i zaburzenia w rozwoju dzieci i młodzieży*”; udział wzięło 48 osób,
- 27.03.2019 r. „*Blżej rodziny – szkolenia dla kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej*”; udział wzięło 27 osób,
- 18.11.2019 r. „*Współpraca rodziny zastępczej z rodziną biologiczną dziecka*”; udział wzięły 53 osoby.
- 10.12.2020 r. - W związku z sytuacją pandemii COVID-19 i obostrzeniami związanymi z kontaktami międzyludzkimi w 2020 r. przeprowadzono szkolenie on-line w formie webinarium pt. „*Dziecięca agresja – jak ją rozumieć i jak wspierać dziecko przeżywające trudne emocje*”. Ze szkolenia w formie aktywnej skorzystało 35 rodzin, pozostałe rodziny mają możliwość skorzystania z nagrania szkolenia poprzez udostępniony link.

W 2018 r. po przeprowadzeniu przez pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie puławskim analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej w celu stwierdzenia spełnienia warunków zawartych w art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dokonano kwalifikacji jednej osoby na niezawodową rodzinę zastępczą; na szkolenie dla niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych prowadzone przez Ośrodek Adopcyjny w Lublinie skierowano 11 osób, tj. 7 rodzin; w związku z limitem miejsc szkolenie ukończyły 3 osoby.

Ponadto w 2018 r. na prośbę Sądu Rejonowego w Puławach przeprowadzono analizę sytuacji oraz wydano opinie dotyczące spełnienia warunków ustawowych o 15 osobach, tj. 10 rodzinach – kandydatach na spokrewnione rodziny zastępcze – 8 rodzin otrzymało pozytywną opinię.

W 2019 r. dokonano analizy i oceny sytuacji łącznie 27 osób (18 rodzin), w tym 19 osób

(13 rodzin) – kandydatów na spokrewnione rodziny zastępcze, 8 osób (5 rodzin) kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze. W 2019 r. dokonano kwalifikacji na szkolenie oraz zorganizowano szkolenie programem PRIDE dla 19 kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze (11 rodzin), w tym dla osób zgłoszonych w 2018 r. Ponadto po ukończonym szkoleniu wydano 22 zaświadczenia kwalifikacyjne dla 13 rodzin na pełnienie funkcji niezawodowej rodziny zastępczej, w tym dla 3 osób, które ukończyły ww. szkolenie w grudniu 2018 r. Na wniosek sądu, do dnia 30.06.2020 r. zaopiniowano jako kandydatów na rodziny zastępcze 21 osób, tj. 11 rodzin, w tym: 15 osób (8 rodzin) kandydatów na spokrewnione rodziny zastępcze i 6 osób (3 rodziny) kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze.

## **2.8. Akcje promocyjne prowadzone w latach 2018–2020**

W celu promowania idei rodzicielstwa zastępczego oraz rodzinnych domów dziecka pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach rozdawali ulotki oraz udzielali szczegółowych informacji na temat rodzinnej pieczy zastępczej m. in. w ramach stanowisk zorganizowanych na Targach Pracy i dorocznych Dożynkach Powiatowych oraz za pośrednictwem parafii katolickich działających na terenie powiatu. Ponadto pod koniec każdego roku drukowano kalendarze propagujące ideę rodzicielstwa zastępczego, które zostały rozprowadzone wśród instytucji na terenie Puław i powiatu puławskiego.

Pełnienie roli rodzica zastępczego jest bardzo trudnym i odpowiedzialnym zadaniem, w związku z czym niełatwe jest pozyskiwanie kandydatów do pełnienia tej funkcji.

Nabór kandydatów do pełnienia roli rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka prowadzony był również poprzez:

- ogłoszenia na stronach internetowych,
- rozpowszechnianie informacji za pośrednictwem ogłoszeń parafialnych oraz stowarzyszeń działających na rzecz rodziny,
- informowanie lokalnych mediów o organizacji imprez i uroczystości na rzecz pieczy zastępczej,
- umieszczanie artykułów dotyczących pieczy zastępczej w kwartalniku powiatowym,
- indywidualne rozmowy z osobami zainteresowanymi.

Współpracowano także z ośrodkami pomocy społecznej, sądem, placówkami oświatowymi, domami kultury oraz organizacjami pozarządowymi, między innymi Stowarzyszeniem „Rodzina” w Puławach, Fundacją „Zarażamy Radością” w Puławach, które zaproszono do wspólnego organizowania imprez na rzecz rodzicielstwa zastępczego.

W latach 2018-2019 co roku organizowano uroczyste obchody Dnia Rodzicielstwa



Zastępczego w formie otwartych integracyjnych imprez plenerowych. Do wspólnej zabawy zaproszone zostały wszystkie rodziny zastępcze oraz prowadzący rodzinne domy dziecka wraz z dziećmi, a także rodziny biologiczne dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W obchodach brali udział także wychowankowie Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Puławach wraz z kadrą pedagogiczną oraz inni zaproszeni goście. Ponadto w 2018 r. i 2019 r. roku zorganizowano zimowe zabawy integracyjne, tj. w 2018 r. kulig po okolicy Kazimierza Dolnego połączony z ogniskiem i pieczeniem kielbasek. W 2019 r. imprezę na Lodowisku Miejskim w Puławach wraz ze słodkim poczęstunkiem. Natomiast w styczniu 2020 r. dzieci wraz z rodzicami zastępczymi zaproszono na seans filmowy do kina oraz spotkanie integracyjne z poczęstunkiem w lokalnej pizzerii.

### **Tworzenie rodzin zastępczych zawodowych w ramach założonych na lata 2018–2020 limitów**

Zgodnie z art. 54 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka, starosta zawiera na wniosek tej rodziny umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, starosta może zawrzeć, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

W zakresie przyjętych na kolejne lata limitów założono na rok 2018 utworzenie jednej rodziny zastępczej zawodowej i jednego rodzinnego domu dziecka; zawarto jedną umowę o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej, w której przebywało 5 małoletnich oraz jedną umowę na pełnienie funkcji rodzinnego domu dziecka, w którym przebywało 8 małoletnich.

W 2019 r. i 2020 r. nie zrealizowano założonego utworzenia po 1 rodzinie zastępczej zawodowej m.in. z uwagi na sytuację pandemii COVID-19, uniemożliwiającą przeprowadzenie szkolenia.

### **3. Usamodzielnianie pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018–2020**

Pełnoletni wychowankowie opuszczający rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą byli objęci przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem, a także pomocą:

- pieniężną na usamodzielnienie w wysokości od 1722 zł do 6939 zł, w zależności od czasu pobytu wychowanka w rodzinie zastępczej lub czasu pobytu i typu placówki,
- pieniężną na kontynuowanie nauki w wysokości 515,60 zł lub 526 zł miesięcznie,
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym,
- w uzyskaniu zatrudnienia,
- na zagospodarowanie w formie rzeczowej w wysokości od 1577 zł do 5166 zł jednorazowo, z przeznaczeniem na wyposażenie mieszkania w niezbędne urządzenia domowe, pomoce naukowe, sprzęt rehabilitacyjny, sprzęt, który pomoże podjąć zatrudnienie.

PCPR w Puławach realizowało proces usamodzielnienia z wychowankami z rodzin zastępczych i wychowankami z placówek opiekuńczo-wychowawczych pochodzącymi z terenu powiatu puławskiego lub osiedlającymi się na terenie naszego powiatu, a pochodzącymi z terenu innych powiatów.

Ponadto ściśle współpracowaliśmy z 11 innymi powiatami w zakresie realizacji programów usamodzielnienia 13 wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych pochodzących z tych powiatów, a zamieszkałych obecnie na terenie powiatu puławskiego.

W okresie od 1.01.2018 r. do 30.11.2020 r. usamodzielnianym wychowankom z rodzin zastępczych przyznano decyzją administracyjną i wypłacono 621 miesięcznych świadczeń na kontynuowanie nauki w łącznej kwocie 318218,23 zł. 12 świadczeń na zagospodarowanie w formie rzeczowej w łącznej kwocie 25232,00 zł. 13 świadczeń pomocy pieniężnej na usamodzielnienie w łącznej kwocie 57551,00 zł.

### 3.1. Pomoc udzielona pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych

Tabela 13. Pomoc udzielona pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych

	2018			2019			2020 (do 30.11.)		
	Liczba wychowanków	Liczba świadczeń	Razem zł	Liczba wychowanków	Liczba świadczeń	Razem zł	Liczba wychowanków	Liczba świadczeń	Razem zł
Pomoc pieniężna na kontynuację nauki	27	244	121 429	27	234	121 690	19	143	75 099
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	1	1	3 154	9	9	18 924	2	2	3 154
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	2	2	10 709	8	8	38 167	3	3	8 675
<b>Suma</b>	<b>30</b>	<b>247</b>	<b>135 292</b>	<b>44</b>	<b>251</b>	<b>178 781</b>	<b>24</b>	<b>148</b>	<b>86 928</b>

W powyższym okresie pełnoletnim wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych pochodzącym z terenu powiatu puławskiego lub osiedlającym się na naszym terenie przyznano decyzją administracyjną i wypłacono:

- 177 miesięcznych świadczeń na kontynuowanie nauki w kwocie 89 555,00 zł,
- 6 świadczeń na zagospodarowanie w formie rzeczowej w kwocie 9 304,00 zł,
- 6 świadczeń pieniężnych na usamodzielnienie w kwocie 32 609,00 zł.

### 3.2. Pomoc udzielona pełnoletnim wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych

Tabela 14. Pomoc udzielona pełnoletnim wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych

	2018			2019			01.01.2020–30.11.2020		
	Liczba wychowanków	Liczba świadczeń	Razem zł	Liczba wychowanków	Liczba świadczeń	Razem zł	Liczba wychowanków	Liczba świadczeń	Razem zł
Pomoc pieniężna na kontynuację nauki	9	74	35 377	7	54	28 404	8	49	25 774
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	3	3	4 573	1	1	1 577	2	2	3 154
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	2	2	8 322	2	2	10 409	2	2	13 878
<b>Suma</b>	<b>14</b>	<b>79</b>	<b>48 272</b>	<b>10</b>	<b>57</b>	<b>40 390</b>	<b>12</b>	<b>53</b>	<b>42 806</b>

### 3.3. Mieszkania chronione

Na terenie powiatu puławskiego funkcjonują dwa mieszkania chronione. Mieszkanie chronione znajdujące się w Puławach przy ul. Włostowickiej 27 przeznaczone jest dla 3 usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą.

Drugie mieszkanie chronione usytuowane jest przy ulicy Kaniowczyków 16/7 w Puławach i jest przeznaczone dla 3 wychowanek. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej zapewniającą warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku i przygotowującą do prowadzenia samodzielnego życia. Osoby usamodzielnione zajmujące to mieszkanie ponoszą odpłatność zgodnie z Uchwałą Nr XLII/339/2010 Rady Powiatu w Puławach z dnia 24 marca 2010 r. zmieniającą uchwałę Nr XL/401/2006 Rady Powiatu w Puławach z dnia 10 lutego 2006 r. w sprawie ustalenia organizacji mieszkań chronionych utworzonych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej i szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w tych mieszkaniach.

**Tabela 15. Mieszkania chronione w Puławach**

ul. Kaniowczyków 16/7			ul. Włostowicka 27		
2018	2019	2020	2018	2019	2020
2 osoby	1 osoba	1 osoba	1 osoba	2 osoby	1 osoba

W okresie od 1.01.2018 r. do 30.11.2020 r. w mieszkaniu chronionym przy ul. Kaniowczyków w Puławach przebywało łącznie 2 usamodzielniane wychowanki rodzin zastępczych, natomiast w mieszkaniu chronionym przy ul. Włostowickiej przebywało łącznie 2 wychowanków rodzin zastępczych.

Wysokość opłaty za pobyt w mieszkaniu chronionym ustalana jest decyzją administracyjną i uzależniona jest od sytuacji osobistej i dochodowej osoby usamodzielnionej. W latach 2018–2020 odpłatność wynosiła od 0 zł do 122 zł. Mieszkania chronione spełniają standardy zgodnie z rozporządzeniem MPiPS z dnia 26 kwietnia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 822).

## 4. Wnioski z analizy pieczy zastępczej w powiecie w latach 2018 – 2020

1. W latach 2018–2020 liczba orzeczeń sądu dotyczących umieszczeń dzieci w rodzinach zastępczych utrzymuje się na podobnym poziomie (z niewielkim spadkiem) i jest znacznie

- większa od liczby umieszczeń w placówce opiekuńczo-wychowawczej.
2. W latach 2018 - 2020 wzrosła liczba rodzinnych zawodowych form pieczy zastępczej, tj. podpisano umowę z 1 zawodową rodziną zastępczą oraz 1 zawodową rodzinę zastępczą przekształcono w rodzinny dom dziecka. W związku z tym obecnie na terenie powiatu puławskiego funkcjonuje 12 zawodowych rodzin zastępczych zawodowych i 2 rodzinne domy dziecka.
  3. Liczba dzieci (w tym noworodków) wymagających umieszczenia w zawodowej rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego utrzymuje się na zbliżonym do lat poprzednich poziomie.
  4. Liczba powierzeń dzieci funkcjonującym na terenie powiatu zawodowym rodzinom zastępczym utrzymuje się na podobnym poziomie.
  5. Nie zrealizowano wszystkich założonych na lata 2018-2020 limitów utworzenia nowych zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. W 2018 r. utworzono 1 rodzinę zastępczą zawodową i jeden rodzinny dom dziecka.
  6. Występują trudności w pozyskiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej, a w szczególności brak jest kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej specjalistycznej dla dzieci niepełnosprawnych oraz wykazujących zaburzenia zachowania.
  7. Występują duże trudności w zapewnieniu pieczy zastępczej dla dzieci starszych, w wieku nastoletnim, sprawiających trudności wychowawcze.
  8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizowało szeroką ofertę wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej; udzielano wsparcia specjalistycznego, w tym psychologicznego i prawnego oraz w ramach grupy wsparcia.
  9. Przeprowadzono 5 tematycznych szkoleń dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka, w których średnio wzięło udział po ok. 45 rodziców zastępczych.
  10. W latach 2018–2020 cyklicznie prowadzono akcję promującą ideę rodzicielstwa zastępczego.
  11. W 2018 r. na szkolenie dla kandydatów na niezawodową rodzinę zastępczą skierowano 11 osób, tj. 7 rodzin. W związku z ograniczoną liczbą miejsc szkolenie ukończyło 3 osoby. W 2019 r. zorganizowano szkolenie PRIDE dla 19 kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze (tj. 11 rodzin) w tym również zgłoszonych w 2018 r. Ponadto w 2019 r. wydano 22 zaświadczenia kwalifikacyjne dla 13 rodzin na pełnienie funkcji niezawodowej rodziny zastępczej, w tym dla 3 rodzin, które ukończyły szkolenie w grudniu 2018 r. W 2020 r. w związku z sytuacją epidemii COVID-19 szkolenia kandydatów na niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze zostały wstrzymane.
  12. Niska jest liczba usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w związku

z korzystniejszymi uwarunkowaniami prawnymi i finansowymi pozostawania w pieczy zastępczej do czasu ukończenia nauki.

13. W latach 2018 – 2020 na terenie powiatu puławskiego funkcjonowały 2 mieszkania chronione, w których mieszkało łącznie 4 usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.
14. Zmniejszyła się liczba umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
15. Placówka opiekuńczo-wychowawcza spełnia standardy, o których mowa w obowiązujących przepisach prawa.
16. Wszystkie dzieci, wobec których orzeczono umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej, zostały umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie powiatu puławskiego.

## 5. Cele programu

### 5.1. Cel główny

Po dokonaniu analizy problemów związanych z funkcjonowaniem pieczy zastępczej na terenie powiatu puławskiego, sporządzonej na podstawie danych posiadanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach, jako główny cel Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Puławskim na lata 2021–2023 r. wytyczono *Rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej w powiecie puławskim.*

### 5.2. Cele szczegółowe

Cel główny można osiągnąć poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Tworzenie warunków do rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Wzmacnianie systemu wsparcia rodzin zastępczych.
3. Podnoszenie kwalifikacji kadry wspierającej rozwój pieczy zastępczej.
4. Wzmacnianie kompetencji i umiejętności wychowawczych rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka.
5. Utrzymanie więzi pomiędzy dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej i rodzinami pochodzenia.
6. Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.
7. Kształtowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej.
8. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej.
9. Zapewnienie możliwości udziału w szkoleniu kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka.
10. Diagnozowanie potrzeb i trudności występujących w zakresie pieczy zastępczej.
11. Zapewnianie wsparcia specjalistycznego rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka.
12. Osiągnięcie kolejnego etapu standaryzacji w placówce opiekuńczo-wychowawczej do 1.01.2021 r.
13. Pozyskanie partnerów do realizacji Programu.

## 6. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem kompleksowej analizy strategicznej, które określa czynniki wewnętrzne i zewnętrzne mające wpływ na realizację zaplanowanych zadań.

Czynniki wewnętrzne:

1. Mocne strony, czyli posiadane zasoby instytucjonalne i organizacyjne, stanowiące atuty w toku realizacji zadań.
2. Słabe strony, czyli czynniki hamujące, blokujące zmianę niekorzystnych zjawisk zachodzących w badanej rzeczywistości.

Czynniki zewnętrzne:

3. Szanse, czyli czynniki mogące stać się katalizatorem pozytywnych zmian.
4. Zagrożenia, czyli czynniki negatywne mogące spowalniać procesy rozwojowe.

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uchwalone dokumenty: Strategia Rozwoju Powiatu Puławskiego do roku 2020 z perspektywą do 2030 roku oraz Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Puławskim na lata 2016–2022.</li> <li>2. Baza lokalowa pozostająca w posiadaniu samorządu lokalnego.</li> <li>3. Kadra PCPR w Puławach przygotowana do prowadzenia szkoleń oraz grup wsparcia dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.</li> <li>4. Wykwalifikowana i doświadczona kadra pracowników zatrudnionych w instytucjach mających na celu wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej.</li> <li>5. Otwartość na współpracę instytucji pomocy społecznej i organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny.</li> <li>6. Dobrze rozwinięta oferta wsparcia ze strony organizacji i instytucji świadczących pomoc rodzinom (m.in. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Poradnia Rodzinna, Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia, Stowarzyszenie Monar, Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień, świetlice socjoterapeutyczne, Ognisko Wychowawcze itp.).</li> <li>7. Całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza funkcjonująca na terenie powiatu puławskiego.</li> <li>8. Wypracowane i sprawdzone formy współpracy z niektórymi szkołami, organizacjami pozarządowymi, parafiami.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Niska świadomość społeczna na temat roli i funkcji pieczy zastępczej.</li> <li>2. Zbyt mała liczba kandydatów na rodziny zastępcze.</li> <li>3. Długotrwały okres przygotowawczy kandydatów na niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.</li> <li>4. Niewystarczający przepływ informacji między instytucjami, skutkujący niedostateczną wiedzą na temat działania różnych specjalistów w obszarze pomocy rodzinie</li> <li>5. Niedostateczna liczba rodzin zastępczych zawodowych, zwłaszcza pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz specjalistycznych, tj. dla dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci z trudnościami wychowawczymi.</li> <li>6. Wiek osób pełniących funkcję zawodowych rodzinnych form pieczy zastępczej.</li> <li>7. Ograniczony dostęp do bezpłatnego leczenia specjalistycznego (psychiatra dziecięcy, pomoc dzieciom z ADHD).</li> <li>8. Niedostateczna oferta placówek wsparcia dziennego, zwłaszcza w gminach wiejskich.</li> <li>9. Rozległy teren powiatu i niedostateczna infrastruktura komunikacyjna na terenie powiatu.</li> <li>10. Zwiększająca się liczba interwencyjnych umieszczeń dzieci wynikająca m.in. ze stanu epidemii COVID-19 i ograniczonej możliwości bezpośredniej pracy</li> </ol>



<ol style="list-style-type: none"> <li>9. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.</li> <li>10. Duża liczba rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych w tym 2 pogotowia rodzinne.</li> <li>11. Wysokie kompetencje rodzin zastępczych zawodowych oraz wieloletnie doświadczenie w opiece nad dzieckiem.</li> <li>12. Dobry kontakt rodzin zastępczych z pracownikami PCPR w Puławach oraz otwartość na współpracę.</li> <li>13. Zintegrowane środowisko rodzin zastępczych.</li> <li>14. Podniesienie warunków materialno-bytowych rodzin poprzez uruchomienie Programu „Rodzina 500 +”.</li> <li>15. Zabezpieczenie umieszczeń dzieci na terenie powiatu puławskiego.</li> </ol>	<p>środowiskowej</p>
---	----------------------

<b>Szanse</b>	<b>Zagrożenia</b>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Możliwość organizowania i udziału w szkoleniach poszerzających zakres kompetencji zawodowych kadry instytucji wspierania rodzin.</li> <li>2. Umiejętność wykorzystania przez kadrę różnorodnych metod pracy z klientem.</li> <li>3. Gotowość i otwartość do podejmowania nowych zadań oraz umiejętność współpracy w zespole interdyscyplinarnym.</li> <li>4. Rozpowszechnianie informacji dotyczących obszarów działania PCPR (ulotki, BIP, strona www) i ich promocja.</li> <li>5. Możliwość stworzenia sprawnego systemu koordynacji działań i współpracy instytucji i organizacji pozarządowych.</li> <li>6. Nawiązanie współpracy z innymi ośrodkami i wykorzystanie „dobrych praktyk”.</li> <li>7. Możliwość pozyskiwania wsparcia finansowego ze źródeł zewnętrznych.</li> <li>8. Prowadzenie akcji promocyjnych i zwiększanie świadomości społecznej na temat pieczy zastępczej.</li> <li>9. Poszerzenie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Trudności w pozyskaniu kandydatów na rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka.</li> <li>2. Odływ młodych ludzi na tereny atrakcyjniejsze ekonomicznie.</li> <li>3. Niska motywacja rodzin zastępczych, zwłaszcza spokrewnionych, do odbywania szkoleń podnoszących umiejętności wychowawcze.</li> <li>4. Podeszły wiek rodziców zastępczych spokrewnionych z dzieckiem i związana z nim trudność w sprawowaniu funkcji.</li> <li>5. Trudności wychowawcze w rodzinach zastępczych.</li> <li>6. Powielanie z pokolenia na pokolenie nieprawidłowych modeli funkcjonowania rodzin.</li> <li>7. Wypalenie zawodowe kadr pomocy społecznej związane ze specyfiką wykonywanego zawodu.</li> <li>8. Niskie poczucie sprawczości i odpowiedzialności za swoje życie ze strony klientów pomocy społecznej.</li> <li>9. Osłabienie więzi społecznych.</li> <li>10. Negatywny przekaz medialny dotyczący pieczy zastępczej.</li> <li>11. Wzrastający wiek dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.</li> <li>12. Coraz większa liczba dzieci niepełnosprawnych oraz wykazujących przejawy demoralizacji.</li> <li>13. Wypalenie zawodowe rodziców zastępczych zawodowych.</li> <li>14. Zagrożenia wynikające z trwającej epidemii COVID -19</li> </ol>

Wykazane powyżej silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia zostały wykorzystane w ukierunkowaniu toku prac nad wzmocnieniem rozwoju pieczy zastępczej w powiecie puławskim. Pozwalają one dostrzec istniejące szanse, nie zapominając o pojawiających się trudnościach.

## 7. Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej

Tabela 16. Dane z gmin powiatu puławskiego oraz Sądu Rejonowego w Puławach na dzień 03.12.2020 r.

Gminy	Liczba dzieci	
	Do 10. r. ż.	Od 10. r. ż.
Nałęczów	3	1
Baranów	0	0
Końskowola	6	3
Gmina Puławy	0	0
Kazimierz Dolny	5	3
Janowiec	0	0
Żyrzyn	2	2
Miasto Puławy	16	7
Markuszów	0	0
Kurów	5	2
Wąwolnica	0	0
Sąd Rejonowy w Puławach	4	2

## 8. Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2021–2023

Na podstawie danych uzyskanych z gmin powiatu puławskiego oraz rozeznania potrzeb i potencjalnych możliwości w zakresie liczby kandydatów spełniających wymagania dotyczące rodzin zastępczych zawodowych założono limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2021–2023:

1. Rok 2021 – utworzenie 1 rodziny zastępczej zawodowej (łącznie będzie funkcjonowało 13 rodzin zastępczych zawodowych oraz 2 rodzinne domy dziecka).
2. Rok 2022 – utworzenie 1 rodziny zastępczej zawodowej (łącznie będzie funkcjonowało 14 rodzin zastępczych zawodowych oraz 2 rodzinne domy dziecka).
3. Rok 2023 – utworzenie 1 rodziny zastępczej zawodowej (łącznie będzie funkcjonowało 15 rodzin zastępczych zawodowych oraz 2 rodzinne domy dziecka).

## **9. Działania na rzecz rozwoju pieczy zastępczej planowane do realizacji w powiecie puławskim w latach 2021–2023**

1. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
2. Utworzenie w latach 2021–2023 łącznie 3 rodzin zastępczych zawodowych.
3. Zapewnienie, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, odpowiedniej liczby koordynatorów.
4. Finansowanie:
  - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach pomocowych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach terapeutycznych na jego terenie lub na terenie innego powiatu;
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne.
5. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
6. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
7. Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej i prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
8. Zapewnienie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
9. Zorganizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie kwalifikacji i kompetencji wychowawczych.
10. Zapewnienie środków finansowych na realizację zadań pieczy zastępczej.
11. Promocja idei pieczy zastępczej typu rodzinnego poprzez prowadzenie kampanii społecznych, różnorodnych akcji i inicjatyw.
12. Wymiana dobrych praktyk pomiędzy jednostkami realizującymi zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
13. Skoordinowanie działań związanych z przekazywaniem dziecka z rodziny pochodzenia do pieczy zastępczej

14. Prowadzenie rejestru danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka.
15. Udział pracowników PCPR w Puławach w szkoleniach poszerzających zakres kompetencji zawodowych.
16. Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w szczególności w ramach grup wsparcia, rodzin pomocowych oraz osób zatrudnionych do pomocy w opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarczych.
17. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, m.in. w Poradni Rodzinnej działającej w strukturach PCPR.
18. Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.
19. Wsparcie rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka w miejscu zamieszkania i lokalnym środowisku.
20. Opracowywanie i udział w realizacji indywidualnego planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
21. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka.
22. Zapewnienie wsparcia dla osób usamodzielnianych.
23. Standaryzacja Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Puławach utworzenie Powiatowego Centrum Opiekuńczo-Wychowawczego oraz trzech placówek opiekuńczo-wychowawczych zapewniających funkcje interwencyjne, socjalizacyjne oraz specjalistyczno-terapeutyczną.
24. Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie udzielania pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej oraz rodzinom biologicznym tych dzieci.
25. Współdziałanie z sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
26. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz kościołami i związkami wyznaniowymi.
27. Współpraca z Ośrodkiem Adopcyjnym w Lublinie w sprawach dotyczących dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

28. Przedkładanie Zarządowi Powiatu Puławskiego corocznych sprawozdań z realizacji Programu oraz zestawienia potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej łącznie z corocznym sprawozdaniem przedkładanym do Rady Powiatu Puławskiego, dotyczącym działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach, zgodnie z art. 182 ustawy o pomocy społecznej.

## 10. Wskaźniki realizacji działań - strategiczne i programowe

Realizacja założonych w Programie działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w latach 2021–2023 będzie monitorowana za pomocą wskaźników strategicznych (zawartych w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Puławskim na lata 2016–2022) oraz wskaźników programowych (specyficznych dla niniejszego Programu).

### 10.1. Wskaźniki strategiczne

I. Odnoszące się do 1 celu strategicznego Strategii „Zapewnienie mieszkańcom powiatu puławskiego pełnego i stabilnego systemu pomocy społecznej w wymiarze infrastrukturalnym, instytucjonalnym i kadrowym”.

Kierunki niezbędnych działań	Wskaźniki realizacji celu
Wzmacnianie rozwoju pieczy zastępczej z ukierunkowaniem na rodzinne jej formy	1. Liczba oraz rodzaje rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie powiatu. 2. Liczba dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej.
Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą	1. Liczba usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej
Rozwój mieszkalnictwa chronionego dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej z uwzględnieniem obowiązujących standardów	1. Liczba mieszkań chronionych 2. Liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia
Standaryzacja Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Puławach.	1. Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych dostosowanych do obowiązujących standardów. 2. Liczba wychowanków w placówkach

II. Odnoszące się do 2 celu strategicznego Strategii „Objęcie osób i rodzin wymagających wsparcia komplementarną, profesjonalną i efektywną pomocą w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu”.

Kierunki niezbędnych działań	Wskaźniki realizacji celu
Zwiększenie jakości usług z zakresu pomocy społecznej	Liczba udzielonych świadczeń klientom pomocy społecznej
Doskonalenie zawodowe i podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej	Liczba szkoleń, konferencji, warsztatów i liczba osób w nich uczestniczących

## **10.2. Wskaźniki programowe**

1. Liczba osób przeszkolonych na kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
2. Liczba zrealizowanych szkoleń dla rodziców zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka oraz akcji promocyjnych.
3. Liczba rodziców zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka, biorących udział w szkoleniach.
4. Liczba utworzonych rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka.
5. Liczba ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz liczba ocen rodzin zastępczych.
6. Liczba dzieci z uregulowaną sytuacją prawną zgłoszonych do ośrodka adopcyjnego.
7. Liczba zrealizowanych postanowień sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej (liczba umieszczonych dzieci).

## **11. Źródła finansowania Programu**

Źródła finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Puławskim na lata 2021–2023 to:

1. Budżet Powiatu Puławskiego.
2. Budżety samorządów gminnych (zgodnie z art. 191 ust. 9 i ust. 10 ustawy).
3. Budżety samorządów powiatowych (zgodnie z art. 191 ust. 1 ustawy).
4. Fundusze unijne, w tym RPO Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020.
5. Dotacje celowe.
6. Inne dostępne.

## **12. Beneficjenci Programu**

1. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej.
2. Rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka.
3. Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej.
4. Powiatowe Centrum Opiekuńczo-Wychowawcze w Puławach.
5. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
6. Rodziny pomocowe.

## 13. Realizatorzy i partnerzy w realizacji Programu

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach. Partnerzy w tworzeniu działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej to:

- środowiska rodzin zastępczych oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- instytucje wypełniające ustawowe zadania w tym obszarze tj. placówka opiekuńczo-wychowawcza, sąd, ośrodek adopcyjny, placówki wsparcia dziennego, placówki oświatowe, służba zdrowia, policja, ośrodki pomocy społecznej,
- organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się działaniami na rzecz dzieci i rodzin.

## 14. Konsultacje społeczne Programu

Konsultacje społeczne Programu prowadzone były dwuetapowo:

### **Pierwszy etap konsultacji:**

Na etapie diagnozy do konsultacji zaproszono ośrodki pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe, do których skierowano autorskie ankiety.

Ośrodki pomocy społecznej, z każdej z 11 gmin z terenu powiatu puławskiego poproszono o odpowiedzi na pytania:

1. Czy w latach 2018-2020 angażowali się państwo w działania na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej?
2. Jakimi formami wspierania rodzinnej pieczy zastępczej mogłaby wesprzeć organizatora rodzinnej pieczy zastępczej państwa instytucja?
3. Jakie formy wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej są wg państwa najefektywniejsze.?

Ponadto poproszono organizacje pozarządowe działające w obszarze tematycznym Programu o informacje dotyczące rodzaju i efektywności podejmowanych działań na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej.

### **14.1. Analiza ankiet uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych**

1. Większość ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu puławskiego w latach 2018-2020 angażowały się w działania na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej poprzez:
  - udział w posiedzeniach dotyczących oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej,
  - przekazywanie planu pracy z rodziną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,

- współpracę asystenta rodzinnego z rodzicami biologicznymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny pochodzenia,
  - współpracę z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej (pracownikiem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej) przy opracowywaniu planu pomocy dziecku przebywającemu w rodzinnej pieczy zastępczej,
  - wpisanie i realizację w ramach Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Puławy na lata 2018-2020 działań na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej, tj. udostępnianie obiektów miejskich, współpracę i udział w imprezach integracyjnych.
2. Najczęściej deklarowane formy wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej to:
- wspieranie rodziców zastępczych i dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
  - udostępnienie plakatów i informacji na temat rodzicielstwa zastępczego,
  - udział w imprezach integracyjnych organizowanych na rzecz rodzicielstwa zastępczego,
  - udzielanie informacji na temat rodzinnych form pieczy zastępczej i kierowanie osób zainteresowanych do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.
3. Jako najefektywniejsze formy wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej wymieniane były:
- promowanie rodzinnej pieczy zastępczej poprzez organizowanie imprez masowych i rozpowszechnianie w ich trakcie informacji dotyczących zasad funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej,
  - opracowanie i rozpowszechnianie pakietów informacyjnych m.in. ulotek, plakatów oraz informacji na stronie internetowej,
  - opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny, włączającego w zaplanowane działania rodziny zastępcze,
  - podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny oraz osób sprawujących pieczę zastępczą.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w latach 2018–2020 polegała m. in. na promocji idei rodzinnej pieczy zastępczej poprzez udostępnianie ulotek, rozwieszanie kalendarzy w pomieszczeniach organizacji, przekazywaniu informacji on-line oraz współpracy przy organizacji imprez integracyjnych dla rodzin zastępczych, rodzin biologicznych, udział dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w działaniach profilaktycznych np. „Spotkaniu z Alpakami”.

W opinii przedstawicieli organizacji najefektywniejszymi formami wspierania rozwoju pieczy zastępczej, są działania promocyjne.



## **Drugi etap konsultacji**

Kolejny etap konsultacji polegał na przesłaniu projektu Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Puławskim na lata 2021-2023 wraz z formularzem konsultacji społecznych do ośrodków pomocy społecznej oraz zawodowych rodzin zastępczych oraz organizacji pozarządowych z powiatu puławskiego z prośbą o przesłanie uwag do projektu Programu oraz propozycji zmian.

## **15. Monitoring i ewaluacja Programu**

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Puławskim na lata 2021–2023 będzie podlegał okresowej weryfikacji, a w konsekwencji ewentualnej modyfikacji. Narzędziami weryfikacji i oceny programów strategicznych są monitoring i ewaluacja.

Monitoring polega na systematycznym zbieraniu danych dotyczących już zrealizowanych zadań pod kątem dokonania oceny, czy przysłużyły się one – i w jakim stopniu – osiągnięciu założonych celów. Ocenie podlegać będzie stopień realizacji Programu, faktyczne efekty podejmowanych przedsięwzięć w stosunku do poczynionych założeń oraz ich skutki krótko- i długoterminowe.

Monitoring Programu będzie dokonywany corocznie i przedkładany wraz ze sprawozdaniem z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach Zarządowi Powiatu Puławskiego oraz Radzie Powiatu Puławskiego.

Ewaluacja to ocena wartości wdrożonego programu pod kątem zakresu i efektywności interwencji a także analiza wpływu na zdiagnozowane specyficzne problemy.

Celem ewaluacji Programu będzie uzyskanie odpowiedzi na następujące zagadnienia:

- Czy program stwarza możliwości rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej?
- Jakie działania wpłynęły na wzmocnienie systemu wsparcia rodzin zastępczych?
- Czy środki finansowe zabezpieczyły realizację programu?
- Czy wzmacniane były kompetencje wychowawcze rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka?
- Czy wzmacniane były kompetencje i kwalifikacje zawodowe kadry wspierającej rozwój pieczy zastępczej?
- Jakie inicjatywy promocyjne podjęto w celu propagowania idei rodzinnej pieczy zastępczej?
- Czy współpraca pomiędzy ośrodkami pomocy społecznej (asystentem rodziny) i organizatorem pieczy zastępczej (koordynatorem) stwarzała właściwe warunki do realizacji planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej?

- Czy zapewniono wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej oraz pomoc specjalistyczną?
- Czy zapewniono możliwości szkolenia i kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinne domy dziecka?
- Czy utworzono nowe rodziny zastępcze zawodowe i rodzinne domy dziecka zgodnie z limitami założonymi w Programie?

Podstawę ewaluacji stanowią będą:

- informacje uzyskane od beneficjentów programu i partnerów realizacji programu,
- opracowana dokumentacja – plany pomocy dziecku, rejestr danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka, rejestr osób zakwalifikowanych do prowadzenia ww. form rodzinnej pieczy zastępczej,
- dokumentacja dotycząca grup wsparcia dla rodzin zastępczych, osób korzystających z poradnictwa, terapii,
- oceny sytuacji dziecka,
- oceny rodzin zastępczych,
- realizacja planu pomocy dziecku umieszczonemu w rodzinnej pieczy zastępczej,
- wydane decyzje administracyjne dotyczące przyznanych świadczeń,
- liczba i tematy zrealizowanych szkoleń dla rodziców zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka,
- liczba i tematy zrealizowanych szkoleń dla kadry wspierającej rozwój pieczy zastępczej,
- dokumentacja związana z przeprowadzonymi akcjami promocyjnymi – liczba rozpropagowanych kalendarzy, ulotek informacyjnych itp.,
- liczba osób przeszkolonych na kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- liczba utworzonych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

Założenia zawarte w celach Programu będą przedmiotem systematycznej oceny pod kątem ustalenia priorytetów oraz możliwości przeznaczenia lub pozyskania środków na realizację działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej.

Raport z ewaluacji ex post Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Puławskim na lata 2021–2023 wraz z zestawieniem potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej zostanie przedłożony Zarządowi Powiatu Puławskiego oraz Radzie Powiatu Puławskiego ze sprawozdaniem rocznym z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach za rok 2023.

## 16. Aneks

### 16.1. Ankieta skierowana do OSRODKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ z terenu powiatu puławskiego

\* (właściwe podkreślić)

#### I. Czy w latach 2018-2020 angażowali się Państwo w działania na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej \*

1. tak
2. nie

Jeżeli tak to proszę podać w jakich formach

.....  
.....

#### II. Jakimi formami wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej mogłaby wesprzeć organizatora rodzinnej pieczy zastępczej Państwa organizacja \*

1. aktywne angażowanie rodzin zastępczych/prowadzących rodzinny dom\* dziecka wraz z dziećmi w działalność Państwa organizacji
2. wspieranie rodziców zastępczych i dzieci przebywających w pieczy zastępczej
3. promocja idei rodzinnej pieczy zastępczej poprzez:
  - udostępnianie ulotek, rozwieszenie plakatów w pomieszczeniach organizacji
  - umieszczanie informacji na Państwa stronie internetowej
  - udział w imprezach organizowanych przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.
4. Inne formy

.....  
.....  
.....

#### III. Jakie formy wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej są według Państwa najefektywniejsze .....

.....  
.....  
.....

**DZIĘKUJĘ**

**16.2. Ankieta skierowana do ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH  
z terenu powiatu puławskiego**

\* (właściwie podkreślić)

**I. Czy w latach 2018-2020 angażowali się Państwo w działania na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej \***

1. tak

2. nie

Jeżeli tak to proszę podać w jakich formach .....

.....

**II. Jakimi formami wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej mogłaby wesprzeć organizatora rodzinnej pieczy zastępczej Państwa organizacja \***

1. aktywne angażowanie rodzin zastępczych/prowadzących rodzinny dom\* dziecka wraz z dziećmi w działalność Państwa organizacji

2. wspieranie rodziców zastępczych i dzieci przebywających w pieczy zastępczej

3. promocja idei rodzinnej pieczy zastępczej poprzez:

- udostępnianie ulotek, rozwieszenie plakatów w pomieszczeniach organizacji

- umieszczanie informacji na Państwa stronie internetowej

- udział w imprezach organizowanych przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

4. Inne formy:

.....

.....

.....

**III. Jakie formy wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej są według Państwa najefektywniejsze .....**

.....

.....

.....

DZIĘKUJĘ

## 16.3 Formularz konsultacji społecznych

projektu

*Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Puławskim na lata 2021-2023*

### 1. Informacje o zgłaszającym uwagi

<b>Imię i nazwisko</b>	
<b>Instytucja</b>	
<b>Adres korespondencyjny</b>	
<b>Adres e-mail</b>	
<b>Nr telefonu</b>	

### 2. Zgłaszanie uwag do projektu Powiatowego Programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie puławskim na lata 2021-2023

<b>1.</b>	<b>Obecny zapis – nr strony</b>	
	<b>Propozycja zmian</b>	
	<b>Uzasadnienie zmian</b>	
<b>2.</b>	<b>Obecny zapis – nr strony</b>	
	<b>Propozycja zmian</b>	
	<b>Uzasadnienie zmian</b>	

Uwaga: w razie potrzeby należy dodawać kolejne pola.

## 17. Spis tabel

Tabela 1. <i>Formy rodzinnej pieczy zastępczej i stan liczebny w latach 2018–2020</i> .....	8
Tabela 2. <i>Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w poszczególnych latach</i> .....	8
Tabela 3. <i>Napływ dzieci do rodzinnej pieczy zastępczej</i> .....	9
Tabela 4. <i>Wysokość świadczeń* (pomocy pieniężnej) wypłaconych rodzinom zastępczym ogólnie w latach 2018 – 2020</i> .....	10
Tabela 5. <i>Zwrot wydatków dokonany przez gminy z terenu powiatu puławskiego za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych</i> .....	10
Tabela 6. <i>Wysokość świadczeń przekazanych w ramach Programu „Rodzina 500+” – dodatek wychowawczy wypłacony rodzinom zastępczym w okresie od 1.01.2018 r. do 30.11.2020 r.</i> .....	13
Tabela 7. <i>Wysokość świadczeń przekazanych w ramach dodatku wychowawczego tj. świadczenia wychowawczego wypłaconego na dzieci umieszczone w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w okresie od 01.07.2019-do 30.11.2020r.</i> .....	14
Tabela 8. <i>Wysokość świadczeń przekazanych w ramach rządowego programu "Dobry start" w okresie od 01.01.2018r: do 30. 07. 2020r:</i> .....	14
Tabela 9. <i>Zwrot wydatków dokonanych przez gminy z terenu powiatu puławskiego za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych</i> ... ..	17
Tabela 10. <i>Liczba dzieci umieszczonych w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej im. Marii Konopnickiej w Puławach oraz w placówkach w innych powiatach w latach 2018-2020r:</i> .....	17
Tabela 11. <i>Liczba dzieci w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Puławach oraz średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka ogółem w latach 2018-2020r:</i> .....	18
Tabela 12. <i>Wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej</i> .....	21
Tabela 13. <i>Pomoc udzielona pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych</i> .....	27
Tabela 14. <i>Pomoc udzielona pełnoletnim wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych</i> .....	27
Tabela 15. <i>Mieszkania chronione w Puławach</i> .....	28
Tabela 16. <i>Dane z gmin powiatu puławskiego oraz Sądu Rejonowego w Puławach na dzień 03.12.2020 r.</i>	34